

MĘDROWAĆ (53) *vb impf*

o prawdopodobnie jasne (*tak w -ować*); a jasne.

inf mędrować (42). ◇ *praes 3 sg* mędruje (3). ◇ *praet 3 sg m* mędrował (2). ◇ *3 pl m pers* mędrowali (2). ◇ *fut 2 sg m* będziesz mędrować (1). ◇ *con 2 sg m* by mędrował (1). ◇ *1 pl m pers* byśmy mędrowali (1). ◇ *3 pl m pers* by mędrowali (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI – XVIII w.

1. *Być mądrym* (6) : GNiew z rozumem częłto tu/ zápáły chodzili/ Wízakoż y bez przyiaciół/ czáfem sie zgodzili. Bo gdzye weźmie rozum moc/ á pocźnie mędrować/ Temu iuż káždy afekt/ muśi wstępować. *RejZwierz* 50v; (*nagł*) Stároftá. (–) TEMu z Bogiem ná dwoię/ mędrować potrzebá/ Iełli chcemy poboźnie/ vzyć tego chlebá. *RejZwierz* 100v.

Iron. (4): *RejKup* b2; káždyby cbciał rzędzić/ káždyby chciał mędrować/ káždyby chciał być widzian ieden przed drugim *RejPos* 316v.

Przysłowie: A tak vczeń póspolicie Nad miłtrza gdi mędroie [!]. Niema miełcza na warftacie *RejKup* Bv.

Zwrot: »mędrować po krys« = *przestać być głupim* (1): Vrzyłz źecz mu ia przypiekę Zeć mufi mędrować pokrys *RejJóz* D3.

2. *Dyskutować, prowadzić mądre rozmowy* (5) : Gdy ná godziech będziefz siedział/ Pátrż by wiele nie mędrował: Boć tám śmiełzni mieyłce máią/ O mądrogo nic niedbáią. *BierEz* F4v.

mędrować komu (1): Ezop tákowy koniec miał/ Ktory wźem Krolom mędrował. *BierEz* H2.

mędrować z kim (1): Wolałbych z nimi nędzować, Niźli tu z tobą mędrować. *BierRozm* 5.

W przeciwstawieniu: »mędrować ... bajać« (2): Czytałem iuż Poety/ mawiał s Philozophy/ [...] Przedię trefić nie mogę áby sie zgadzáli/ Bo iedni mędrowáli á drudzy báiałli. *RejWiz* 81 v; *RejFig* Ee4.

3. *Dociekać, roztrząsać, rozumować* (z odcieniem negatywnym: *niepotrzebnie, zbyt śmiało, zbyt zawile lub o sprawach zbyt trudnych*) (42) : On [wilk] rzekł [do barana] á iuż mi przymawiałz/ Moiey prawdzie sie pzcęiwiałz [!]: Nie będziefz więcey mędrować *BierEz* M2; *RejJóz* E6v, L6; Wey wey/ weifze toć mędrue Nas oczyec prawie blałnuie. *RejKup* Mv, f4; NIedoftátek máluia/ w iedney ręce kámień/ A drugą wzniołłá wzgorę [...]. Serceby chciało wzgorę/ kámień k zyemi ciągnie/ Bo więc trudno mędrować/ gdzye sie nędzá łągnie. *RejZwierz* 115v, 63v; *RejPos* 121; Y Coż mnie trzebá wiele próstakowi mędrować moy miły brácie/ iedno żebych ią wedle poftánowienia Prorockiego á Apoftolłkiego wyrozumiał Páná Bogá łwego *RejZwierz* 195v, 10, 255; *CzechRozm* 26v; A wźdy przeciw ták iálnym łłowam śmie mární rozum człowieczy mędrować *CzechEp* 171, 307; Iełli tedy X. A. Greki mędrkámi názywa/ niechayże łam nie náłłáduiac ich mędrować przełtanie *NiemObr* 142; *WujNT* Zzzzz4v.

mędrować z czym [= o czym] (1): ále thrudno mędrować s łłowy Páńłkiemi *RejAp* 136.

mędrować o kim, o czym (6): ALbo o łwiátołciách ktore tobie Pan raczył zołtáwić ku vpewnieniu o odpułzczeniu grzechow twoich/ á co tobie mędrować potrzebá. *RejZwierz* 196v, 195v *margin*, 197, 247, Bbb; *NiemObr* 143.

mędrować w czym [= o czym] (6): Trudno to wiecz wtym mędrowaćz Słowa Święte opakowaćz *RejKup* 16; *RejZwierc* B3, 195v, 196v; *RejZwiercPodw* 183v; *NiemObr* 143.

W przeciwstawieniu: »mędrować ... czynić« (1): Iáko náfzy przodkowie chočiai prości byli/ Niewiele mędrowáli á wiele czynili. *RejZwierc* 251v.

Frazy: »łacno mędrować« [*w tym: komu (3)*] [*wyraża skargę na własny los w przeciwstawieniu do sytuacji rozmowcy*] (4): Łacność tobie mędrować/ znać żes fie naiadła *RejJóz* D7; *RejKup* x3v; *RejPos* 330v; *RejZwierc* 64v.

»trudno, prożno mędrować« [*wyraża rezygnację w trudnej sytuacji*] (6 : 1): Iuż ci prożno mędrować iedno czo przypadło Wfzytci ćirpieć muliemy *RejJóz* N3v, Hv, P3; *RejKup* x5v, y5, Aav; Trudno pánie dziś mędrować/ Przydzie nam s Izoty wędrować *RejZwierc* 234v.

Szereg: »mędrować albo się rozprawować« (1): Tu też tobie máło w thym mędrować potrzebá/ ábo fie o tym rośpráwować/ iákie to ielt ciáło *RejZwierc* 196v.

W przen [komu] (1): Acż im cżáfem Wenufek/ potrofze mędrował/ Lecż fie káfdy poważnie/ z nim záfwdy záchował. *RejZwierc* 71.

Formacje współrdzenne: *przemędrować, przemędrować się, wymędrować, wymędrować się; przemudrzyć; mędrzeć, zmędrzeć.*

Cf **MĘDRKOWAĆ, MĘDROWANIE**